

מסורת הש"ס

- (א) [תוספתא פ"ד הל"ב]
(ב) [שם א"ת רבי אומר]
(ג) עוקצין פ"ג מ"ח
(ד) [לעיל מב' ושי"ט]
(ה) [לעיל מב' וז']
(ו) [ויקרא פסוק יד]
(ז) [ויקרא ג' טו] [שם
י] [פ"י ע"ג ד"ל כ'
א"ת בערוך ערך קרעטע]
(ח) [וע"י תוס' כ"ימות כג'
ד"ה בולגות]

גליון הש"ס

נמ' רבא אמר לרבי
המתיר ע"י צדיק דף
מו ע"א תוס' ד"ה מ"ט
בעין משפט אות ד'
מ"י פ"ו מהל' מאכלות
אסורות: שם א"תא דהיטון
דחלבו מכלל חיה:

מוסף רש"י

למ"ד טרפה חיה.
לעיל (ז'): אמרו לו
הלא הכרע מקמימות
שמי ושלש שנים (לע"ד
גב). טרפה אינה חיה.
אין סופה לחיות (שם).
ד' סימנין איכשר ביה
רחמנא. בלאח שני
הסימנים שחטנו, או של
אמו או שלו (לע"ד ע"ד).

רבינו גרשום

בשחיטה יבשטא דחלא
כ"ש. כלומר מה דאמר'
עבר בנהר הוכשר ואי לא
הוכשר לא נטמא דשחטו
את אמו ולא יצא ממנה דם
ולא הוכשר העובר בדם
אמו דחלא כ"ש דאי כ"ש
הא ס"ל אצ"ג דלא יצא
ממנה דם אין צורך הכשר:
מאן תנא עבר בנהר
הוכשר הלך בבית הקברות
נטמא כו'. באוכלין דעלמא
דלא חשבו חי אלא
חשוב כשאר אוכלין
דעלמא: דג מאימיה
מקבל טומאת אוכלין. דג
מפרסר לבי' אין מקבל
טומאת אוכלין עד שימותו
ולד' עקיבא משעה שאין
יכולין להחיות מקבלין
טומאת אוכלין: ונולדו
בדגים סימני טרפה.
אחת מ"ח טרפות מהו
שיטמא טומאת אוכלין.
אבל דגים דלא נפישא
חיותיהו לא ומשעה
שנולדו בו סימני טרפה
מטמאין טומאת אוכלין:
או דלמא אפי' למאן דאמר
טרפה אינה חיה. כלומר
הני מילי בהמה דנולדו
בה סימני טרפה לאו
חשובה חיה דאינה ראיה

בשחיטה יבשטא. עסקינן שלא ילא ממנה דם שאף אמו לא הוכשרה
ולהאי תנא שחיטה בלא דם לא מכשרה ודלא כרבי שמעון: מאן תנא.

דמטמי ליה אע"פ שהוא חי: מטמא טומאת אוכלין. בן פקועה
ואפילו חי אס נגע בטומאה: ולדידך הכשר. דתרי גופי ניהו. אלמא

לר' יוסי הגלילי מטמא מחיים וכרצנ'
דמנתינן לא חוקמה ונימא לדידכו
ככשרא דיקולא דמיא דקסבר רבי
יוחנן אפילו רצנ' דפליגי אדרבי יוסי
הגלילי בטומאה סביבא לכו כרצנ'
דמנתינן בשחיטה ואפילו הכי לא
מטמא מפני שהוא חי ולא בפלוגתא
דרבי מאיר ורצנ' דמנתינן קמיפליגי:
ואורא רבי יוחנן (לעמיה). מדקאמר
רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי וזית שמאי
המטמאין דגים מחיים אמרו דבר
אחד שמע מינה רצנ' דמטרי צנ'
פקועה לאו משום דס"ל דטעון
שחיטה כ"רמ' דאי טעמיהו משום
דטעון שחיטה הוא אינהו נמי דגים
ללאו טעונין שחיטה מודו דמטמו
ככ"ש והכי משמע דרבי יוסי הגלילי
ודכ"ש דחל: משילדו. דכיון דאין
טעונין שחיטה הרי הן כממים:
מקרטע. מפרסר וכגון שיצט צו
כקלע וצין סנפיריו דמו לא חי
כדאמרין במסכת שבת (דף קו:):
נולדו דגים סימני טרפה. כגון ניקצו
מעין לרבי עקיבא: מהו. שיטמא:
אלא דגים דאין צמינ'. טרפות לא הוי
טרפות לגבייהו כמיתה: טעילה נפל.
בהמה המפלת: חלבו כחלז בהמה.
כרת: כחלז חיה. ואין צו אלא
איסור נבלה שאין שחיטה מטרתו
את אמו ולא יצא ממנה דם
ולא הוכשר העובר בדם
לשויה בהמה וכיון דנולד מיתסר ואפי'
לרבי יהודה דאמר לעיל (דף ע"ד): חלבו
מותר התם הוא דלא ילא לאויר: חלבו
כחלז חיה חדשים נמי גרמי. דחדשים
ואוירא צעינ': דהושיט ידו כו' חדשים
גרמי. וכיון דכלו לו חדשיו חלבו אסור
ומיהו כי שחטה לאמו שרי ליה רבי
יהודה מכל דבהמה תחלו': מה חלז
ושפי הכליות כו'. בתורת כהנים'
שנויה בשלמים את כל החלז אשר על
הקרבן ולא את השליל יכול לא יהא
צנוגש ואזהרה אכל יהא צנוגש
והקרבן כשהוא אומר חלז ושתי הכליות
צאשט) שאין ת"ל עדמה שלמים שאין
כל מינ טעון אליה הרי הן טעונין
חלז ושתי הכליות אשם שכל מינו
טעון אליה אינו דין שיטעון חלז ושתי
הכליות ומה תלמוד לומר אלא לומר
לך מה חלז ושתי הכליות האמור
צאשט מוצא מכלל שליל חלז זה מוצא
מכלל חלז שליל שאיך יכול לומר חלז
שליל יקריב הנמנא צאשט שהרי אין
אשם נקבה: אף כל. אפילו בקרבנות
הבאין נקבה חלז האמור צנ' מוצא
מכלל שליל: בשלמא לדידי. דאמינא

חדשים גרמי איכא לאוקמא להא צנ'
צנוגש והקרבן ומה לי למעוטי: טעמא דיד'. דאמינא לאו חלז הוא: מהכא. ילפינן ליה דהכא אפקיה רחמנא מכלל חלז דמעטיה
מהקרבא ואי לאו דמעטיה הוי אמינא דחלז הוא: משום הכי מעיטיה. לשמעינן דלאו חלז הוא אלא לדידך דאמרת חלז
הוא לענין איכילא אמאי מעיטיה מהקרבא: מידי דהוה אחמוסר זמן. דלא לאויר וכלו חדשיו ודכולי עלמא בהמה הוא ופסליה
רחמנא בהקרבא כל שצעה: לרבי האוסר. בן תשעה חי ככשרה עד שיטחטנו: מסיר. את זה צאכילא דשחיטתו הטורפה לא מיתסר:
לרבי המסיר. בלא שחיטה בשל כשרה: אוסר. בשל טרפה דשחיטה ידידה לא מהניא ציה ובשחיטתו הטורפה לא מיתסר:
שהרי הוא כחלז מאיכריה: ארבעה סימנין. הימירא הוא דרבי ציה רחמנא מכל דבהמה תחלו שחט אשם ראה אכלו בשחיטת אמו
אכל אש כרץ הוא לשחיטת עצמו כגון שליל של טרפה שחטו ומותר שהוא נותר צב' מד' סימנין או צושט וקנה שלו או צושט
וקנה של אמו: צין דרבי אמי וצין דרבי חסדא וצין דתני רבי חייא ככולהו גרסינן השוחט את הטרפה ובתוספתא דר' חייא [פ"ד הל"ג] נמלא כן:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עה.

עין משפט
נר מצוה

נא א ב ג מ"י פ"ב מהל'
טומאת אוכלין הל' ו:
נח ד מ"י פ"ו מהל'
מאכלות אסורות הל'
א סנה לאוין קנה טשי"ע
י"ד ס"י סד סע"ף ב
צבא"ה:
נח ה מ"י שם הל' ד
טשי"ע שם סע"ף ג:
ס ו מ"י פ"א מהלכות
מעשה קרבנות הל'
יט:
סא ז מ"י פ"ה מהלכות
מאכלות אסורות הל'
טו ופ"ב מהל' אבות
הטומאה הל' א סנה לאוין
קלו טשי"ע י"ד ס"י יג
סע"ף ג:

שיטה מקובצת

(א) הני מילי בהמה דיש
במינה טרפות אבל דגים
דאין במינה טרפות אימא
לא תיקו: (ב) מה חלב ושתי
כליות. נ"ב עיין תוס'
ובחים דף צ"ח ע"א:
(ג) שאין ת"ל ומה שלמים:
(ד) ויצא לאורי העולם דאין
איסור חלב:

רבינו גרשום (המשך)

לשחיטה וכיון דאינה
ראויה לשחיטה חשובה
מהא אבל לענין דגים
אין חשובין חתינ עד
שימותו: מה חלב ושתי
כליות האמורין באשם.
כלומר דאשם אינו אלא
זכר וזכר אין לו שליל
אף כל מוצא מכלל שליל
דאין ראיון לגבי מוכח
אימורין דשליל בשלמא
לדידי היינו דאיצטרך
קרא למעוטי דחלבו
חשוב חלב ואצ"כ אינו
ראוי לאימורין. א"ל טעם
ידי דאמינא אנא דאין
חשוב חלב מהכא דחיוני
דמעטיה קרא לגבוה:
מידי דהוה אחמוסר זמן
דפסול לגבוה האי נמי
פסול: לרבי האוסר מתיר
לר"מ דמחמיר במתני'
דאמר בן ט' צריך שחיטה
דלא אמר' עובר ירך
אמו הוא הכא נמי לא
אמר' עובר ירך אמו
הוא ואין חשוב טרפה.
לרבי המתיר בלא שחיטה
דאמר עובר ירך אמו הוא
הכא נמי אמר' לענין
טרפה עובר ירך אמו
אוסר: ד' סימנין איכשר
ביה רחמנא. כלומר אי
שחט את אמו אי כשרה
מותר הוא בשחיטתה ואי
אמו טרפה ושחיטת אמו
אינה ראויה שחיטת (אתי)
עצמו מתיר:

מאי בינייהו דג מקרטע. לאו צין רבי עקיבא וצ"ה קא צעי
דמחלוקתן מפורש בהדיא דלצ"ה דוקא משמיותו אלא צין
צית שמאי לרבי עקיבא קאמר דתרייהו מחיים מטמו ומפרש דאיכא
בינייהו דג מקרטע פירוש שקופץ ומדלג בחוק דלצית שמאי טמא
ולרבי עקיבא טהור כיון דאס דאס וזרקו

צמים הוא יכול לחיות ומקרטע לשון
כח וחיות גדול כמו שהציא בערוך
מדאמר צילמדנו צפרשת דהעלותם
וכיון שהוא יולא ורואה את הנר מיד
הוא מתחיל שמה ועומד י ומקרטע
לפניו מדוך דלצה (איזב מא) מתרגמינן
קדמיה מקרטע:

רבי יוחנן אמר חלבו בחלב בהמה.
והא דשרי רבי יהודה לעיל
חלבו של בן תשעה חי ה"מ לאחר
שחיטה דיתר שחיטת אמו:

בה חלב ושותי בליות. ואם תאמר
מאי קאמר צ"כ? שהציא
צקונטרס יכול לא יהא צנוגש ואזהרה
אכל יהא צנוגש והקרבן והא הוא
קרא דהחלז אשר על הקרבן דמעט
מיניה שליל לענין הקרבא כתיב וי"ל
דהא דקאמר צ"כ? ולא חלז שליל לאו
משום דלימעוט מההוא קרא אלא
משום דמשתרי מן כל דבהמה ואין חשוב
חלז וצתר הכי קאמר דלמלא אע"ג
דנפקא לן מכל דבהמה דאינו צנוגש
ואזהרה מ"מ הוי צנוגש והקרבן:

לרבי המתיר אוסר. והא דתנ'
קרעה טעון שחיטה
אמאי אפילו לרבי המתיר דהכא
דוקא לרבי המתיר אסור דמני
שחיטת טרפה לענין טומאה והוי
כחלזי שחוט ותו לא מהניא ציה
שחיטה אכל התם לא נשחטה אמו
כלל וכן הא דלמרינן לעיל (דף ע"ד).
גבי צעיל דהושיט ידו למעי בהמה
ושחט צה בן ט' חי מהו אז דילמא

אפילו לרצנ' ד' סימנין איכשר ציה
רחמנא לא דמי להא דלמרינן הכא
לרצנ' משום דהכא כחלזי שחוט
דפרשיטת ואפילו לרצנ' דלמרי הכא
ד' סימנין איכשר ציה רחמנא איכא
למיצעי לעיל דדילמא שאני התם דלא
יאל לאויר העולם ואסור אפילו לרבי
מאיר וה"נ צין לרבי יוחנן צין
לר"ל דפליגי בתלם חלז מנן ט' חי
מיתוקמא הניא צעיל לעיל דלפילו
לרבי יוחנן דלמרי חדשים גרמי היינו
לחלז שנתלם ויאל לאויר העולם וואין
איסור חלז חל עד שיוצא דמוכח
צפ' גיד הנשה (לקמן דף קא). וצקוף פ'
דס שחיטה (כ"ימות דף ג): ואפי' לר"ל
דלמרי חדשים ואוירא גרמי אפשר
דצמעי אמו מהני ציה שחיטה כי
הכי דמהניא ליה שחיטת אמו:

ולעמעמך

הי טעון
הא לאו חלז מיקרי ופשיטא דאינו
צנוגש והקרבן ומה לי למעוטי: טעמא דיד'. דאמינא לאו חלז הוא: מהכא. ילפינן ליה דהכא אפקיה רחמנא מכלל חלז דמעטיה
מהקרבא ואי לאו דמעטיה הוי אמינא דחלז הוא: משום הכי מעיטיה. לשמעינן דלאו חלז הוא אלא לדידך דאמרת חלז
הוא לענין איכילא אמאי מעיטיה מהקרבא: מידי דהוה אחמוסר זמן. דלא לאויר וכלו חדשיו ודכולי עלמא בהמה הוא ופסליה
רחמנא בהקרבא כל שצעה: לרבי האוסר. בן תשעה חי ככשרה עד שיטחטנו: מסיר. את זה צאכילא דשחיטתו הטורפה לא מיתסר:
לרבי המסיר. בלא שחיטה בשל כשרה: אוסר. בשל טרפה דשחיטה ידידה לא מהניא ציה ובשחיטתו הטורפה לא מיתסר:
שהרי הוא כחלז מאיכריה: ארבעה סימנין. הימירא הוא דרבי ציה רחמנא מכל דבהמה תחלו שחט אשם ראה אכלו בשחיטת אמו
אכל אש כרץ הוא לשחיטת עצמו כגון שליל של טרפה שחטו ומותר שהוא נותר צב' מד' סימנין או צושט וקנה שלו או צושט
וקנה של אמו: צין דרבי אמי וצין דרבי חסדא וצין דתני רבי חייא ככולהו גרסינן השוחט את הטרפה ובתוספתא דר' חייא [פ"ד הל"ג] נמלא כן:

טעון